

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

De effectu claium. Quæstio 18.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

Trinitatis, tres claves habeat, & præcipuè cum
luntas, quæ Spiritui sancto appropriatur, clauem
requirat, vt dictum est *.

QVÆST. XVIII.

De effectu † clauium, in quatuor articulis
diuisa.

DEinde considerandum est de effectu clauium
¶ Circa quod quærentur quatuor.

¶ Primo, vtrum potestas clauium se extendat
remissionem culpæ?

¶ Secundo, vtrum sacerdos possit remittere pec-
tum, quoad pœnam?

¶ Tertio, vtrum sacerdos per potestatem clauium
ligare possit?

¶ Quarto, vtrum possit etiam soluere & ligare
cundum proprium arbitrium?

ARTIC. I.

Vtrum potestas clauium se extendat ad re-
missionem culpæ?

AD primum sic proceditur. Videtur, quod po-
tas clauium se extendat ad remissionem
pœ. Dicitur enim discipulis, Ioan. 20. Quorum
seritis peccata, remittuntur eis. Sed hoc non dicitur
quantum ad manifestationem tantum, vt Magister
littera * dicit: quia sic sacerdos noui testamenti
haberet maiorem potestatem, quàm sacerdos
ris testamenti. Ergo exercet potestatem in
remissionem.

¶ 2 Præterea, In pœnitentia datur gratia ad
missionem peccati. Sed huius sacramenti dispen-
tor est sacerdos ex vi clauium. Ergo cum gratia
non opponatur peccato ex parte pœnæ, sed ex
te culpæ: videtur quod sacerdos ad remissionem
pœ operetur ex vi clauium.

¶ 3 Præterea, Maiorem virtutem recipit sa-
dos ex sua consecratione, quàm aqua baptismi ex
sanctificatione. Sed aqua baptismi hanc vim acci-
vt corpus tangat & cor abluat, secundum Augu-
na.

* in solu-
tione pra-
cedenti.
† Cōc. Tri.
ses. 14. de
sacram.
pœn. can.
15. Extr.
Quia quo-
ru ndam
de verb.
signif.

68

Tho ubi
sup ar. 3.
q. 1. &
seq.
* l. 4 sent.
d. 18.

num t. Ergo multo fortius sacerdos in sui consecratione hanc potestatem accipit, vt cor à culpâ macula abluerè possit.

SED contra, Magister * dicit, quòd Deus hanc potestatem non contulit ministro, quòd ad interiorè mundationem cooperaretur ei. Sed si peccata quo ad culpam remitteret, cooperaretur ei in mundatione interiori. Ergo potestas clauium non se extendit ad culpâ dimissionem.

¶ Præterea, Peccatum non remittitur, nisi per Spiritum sanctum. Sed dare Spiritum sanctum non est alicuius hominis, vt in 1. lib. sent. Magister t dixit. Ergo nec peccata remittere quo ad culpam.

RESPONDEO dicendum, quòd sacramenta (secundum Hug *) ex sanctificatione inuisibilem gratiam continent. Sed hæc sanctificatio quandoque ad necessitatem sacramenti requiritur, tam in materia, quam t in ministro *: sicut patet in confirmatione; & tunc vis sacramentalis est in vtroque coniunctim. Quandoque autem ex necessitate sacramenti non requiritur, nisi sanctificatio materiæ, sicut est in baptismo *: quia non habet ministrum determinatum, quantum ad sui necessitatem t: & tunc tota vis sacramentalis consistit in materia. Quandoque verò de necessitate sacramenti requiritur consecratio vel sanctificatio ministri sine aliqua sanctificatione materiæ: & tunc tota vis sacramentalis consistit in ministro, sicut est in pœnitentia. Vnde eodè modo se habet potestas clauium, quæ est in sacerdote, ad effectum sacramenti pœnitentiæ, sicut se habet virtus quæ est in aqua baptisimi, ad effectum baptisimi. Baptismus autem & sacramentum pœnitentiæ conueniunt quodammodo in effectû: quia vtrumque contra culpam ordinatur directè, quod non est de alijs sacramentis. Sed in hoc differunt: quia sacramentum pœnitentiæ, eo quòd habet actus suscipientis quasi materiales, non potest dari, nisi adultis, in quibus requiritur præparatio ad suscipiendum effectum sacramentorum. Sed ba-

† Trac. 80
in Ioan.
post med.
to 9. & in
3. p. 9. 64
ar. 1. arg.
3. et alibi
sepius.
* l. 3. sct.
d. 18. §.
D. E.
† l. 1. d. 14
§ D.
* lib. 1. de
sacr pa. 9
c. 1. ante
med.
† vt d. illud
est in 3.
p. 9. 72.
art. 3.
* ibi a. 11
* vt dicitur
in 3.
p. 9. 66.
ar. 3. ar-
gum. 5.
† vt ibid.
in: p. di-
citur. 9.
67. ar. 3.
4. & 5.

*ut dicitur
est in 2.
p. 9. 98.
art. 3. Q.
4. 9. Q.
12. Q. 9.
39. ar. 3.
ad 1.*

*Vide in
3. p. 9. to-
tam 62.
Q. 9. 64.
ar. 1. cor.
Q. 84. ar.*

*s. 11. non
procul a
sine.*

ptismus quandoque datur adultis, & quandoque pueris, & alijs carentibus vsu rationis *: & ideo per baptismum datur gratia & remissio peccatorum pueris sine aliqua sui preparatione præcedente, non autem adultis, in quibus præexigitur preparatio remouens fictionem. Quæ quidem preparatio quandoque præcedit tempore, sufficiens ad gratiæ susceptionem, antequam baptismus actu percipitur: sed non ante votum baptismi, post tempore propositæ veritatis. Quandoque autem talis preparatio non præcedit, sed est simul cum baptismi susceptione: & tunc per baptismi susceptionem gratia remissionis culpæ confertur. Sed poenitentia sacramentum numquam datur gratiam preparatio adsit, vel prius fuerit. Vnde virtutum operatur ad culpæ remissionem, vel in actu existens, vel in actu se exercens: sicut & aqua baptismi. Sed sicut baptismus non agit sicut principale agens, sed sicut instrumentum, non quidem præcedens ad ipsam gratiæ susceptionem causandam, etiam instrumentaliter, sed disponens ad gratiam, per quam fit remissio culpæ: ita est de potestate operum. Vnde solus Deus remittit per se culpam, & virtute eius agit instrumentaliter baptismus, vel instrumentum inanimatum; & sacerdos, ut instrumentum animatum, quod dicitur seruus secundum philosophum in 8. Ethicor. *Et ideo sacerdos agit ut minister. Et sic patet, quod potestas clauium ordinatur aliquo modo ad remissionem culpæ, non sicut causa, sed sicut disponens ad eam. Vnde si ante absolutionem aliquis non fuisset perfecte dispositus ad gratiam suscipiendam, in ipsa confessione & absolutione sacramentali gratiam consequeretur, si obicem non poneret. Si enim clavis nullo modo ad culpæ remissionem ordinaretur, sed ad remissionem præparatum, ut quidam dicunt: non exigeretur votum suscipiendi effectum clauium, ad culpæ remissionem, sicut non exigitur votum suscipiendi alia sacramenta.

quæ non ordinantur ad culpæ dimissionem, sed contra pœnam. Sed hoc facit videri, quòd non ordinetur ad culpæ dimissionem : quia semper vsus clauium ad hoc quòd effectum habeat, requirit præparationem ex parte recipientis sacramentum : & simile esset de baptismo, si numquam daretur nisi adultis.

Ad primum ergo dicendum, quòd sicut Magister dicit in littera *, sacerdotibus commissa est potestas remittendi peccata : non vt propria virtute remittant, quia hoc Dei est : sed vt operationem Dei remittentis ostendant tamquam ministri. Sed hoc contingit tribus modis. Vno modo, vt ostendant eam non præsentem, sed promittant eam futuram, sine hoc, quòd aliquid operentur ad ipsam : & sic sacramenta veteris legis operationem Dei significabant : vnde & sacerdos veteris legis ostendebat tantum, & nihil operabatur. Alio modo, vt significant præsentem, & nihil ad eam operentur : & sic quidam dicunt, quòd sacramenta nouæ legis significant collationem gratiæ, quam Deus in ipsa sacramentorum collatione dat, sine hoc, quòd in sacramentis sit aliqua virtus operans ad gratiam. Et secundum hanc opinionem, etiam potestas clauium esset tantum ostendens diuinam operationem in culpæ remissione in ipsa sacramentali collatione factam. Tertio modo, vt significant diuinam operationem ad remissionem culpæ præsentem, & ad ipsam aliquid dispositiuè & instrumentaliter operentur : & sic secundum aliam opinionem, quæ sustinetur communis, sacramenta nouæ legis emundationem ostendunt diuinitus factam : & hoc modo etiam sacerdos noui testamenti ostendit absolutos à culpa ; quia proportionaliter oportet loqui de sacramentis, & de potestate ministrorum. Nec obstat quin clauis Ecclesiæ ad remissionem culpæ disponant, quia culpa iam est remissa : sicut nec quòd Baptismus disponat quantum in se est, in eo qui iam sanctificatus est.

l. 4. Sent. d. 18.

Ad secundum dicendum, quòd neque sacramentū pœni-

170 QVÆST. XVIII. ART. II.
pœnitentię, neque sacramentum Baptismi, operan-
do, pertingit directè ad gratiam, nec ad culpę re-
missionem, sed dispositiue.

Vnde etiam patet responsio Ad tertium.

Alię rationes ostendunt, quòd ad remissionem
culpę directè, clauium potestas non operetur: quod
concedendum est.

ARTIC. II.

*Utrum sacerdos possit remittere peccatum
quoad pœnam?*

69

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd sa-
cerdos non possit remittere peccatum quoad
pœnam. Peccato enim debetur pœna aeterna & tem-
poralis. Sed adhuc post absolutionem sacerdotis ma-
net pœnitens obligatus ad pœnam temporalem in
Purgatorio, vel in hoc mundo faciendam. Ergo non
dimittit aliquo modo pœnam.

¶ 2 Præterea, Sacerdos non potest præiudicare
iustitię diuinę. Sed ex diuina iustitiã, taxata est pe-
nitentibus pœna, quam debent subire. Ergo sacerdos
non potest de ea aliquid remittere.

¶ 3 Præterea, Ille qui paruum peccatum commi-
sit, non est minus susceptiuus effectus clauium, quam
ille qui commisit maius peccatum. Sed si aliquid de
pœna per officium sacerdotis de maiori peccato di-
mittitur, possibile est esse ad eò paruum peccatum
nō debeat plus de pœna, quàm illud quod de ma-
iori peccato dimissum est. Ergo poterit totam pœnam
illius parui peccati dimittere: quod falsum est.

¶ 4 Præterea, Tota pœna temporalis peccati
bita est vnius rationis. Si ergo per primam absolu-
tionem dimittatur aliquid de pœna, & per secundam
ab eodem peccato absolutionem poterit aliquid di-
mitti: & sic tantum poterit multiplicari absolutio,
quòd vi clauium tota pœna tolletur, cum secundam
absolutio non sit minoris efficacię quàm prima. Et
sic peccatum remanebit omnino impunitum, quod
est inconueniens.

SED

SED contra, Clavis est potestas ligandi & solvendi. Sed potest sacerdos iniungere pœnam temporalem. Ergo & potest absoluerè a pœna.

¶ Præterea, Sacerdos non potest dimittere peccatum quantum ad culpam, vt in littera dicitur*: *Magister* nec quantum ad pœnam æternam, pari ratione. Si *l. 4. sit d.* ergo non potest remittere quantum ad pœnam temporalem, nullo modo remittere poterit: quod est *18. S. D.* omnino contrarium dictis Euangelij. *¶ E.*

RESPONDEO dicendum, quòd idem iudicium est de effectu, quem potestas clauium actualiter exercita complet in eo, in quo contritio tempore præcessit: & de effectu baptismi, qui iam habenti gratiam datur. Aliquis enim per fidem & contritionem præcedentem baptismum, gratiam remissionis peccatorum quantum ad culpam, consequutus est. Sed quando actualiter postea baptismum suscipit, gratia augetur*, & à reatu pœnæ totaliter absoluitur, eo quòd sit particeps passionis Christi. Et similiter illi, qui per contritionem consequutus est remissionem peccatorum, quantum ad culpam, & per consequens, quantum ad reatum pœnæ æternæ, quæ simul cum culpa dimittitur, ex vi clauium, ex passione Christi efficaciam habentium, augetur gratia, & remittitur temporalis pœna; cuius reatus adhuc remaneret post culpæ remissionem: non tamen tota, sicut in baptismo*, sed pars eius: quia in baptismo homo regeneratus configuratur passioni Christi, totaliter efficaciam passionis Christi (quæ sufficit ad omnem pœnam delendam*) in se suscipiens, vt nihil de prioris peccati actualis pœna remaneat: quia non debet alicui imputari ad pœnam, nisi quod ipsemet fecit †. In Baptismo autem homo nouam vitam suscipiens, fit per gratiam baptismalem nouus homo: & idèd nullus reatus pœnæ in eo remanet pro præcedenti peccato*. Sed in pœnitentia homo non mutatur in aliã vitam, quia non est regeneratio, sed sanatio quædam: idèd ex vi clauium, quæ operatur in sacramento pœnitent-

*vt patet
ex 3. p. 9.
69. ar. 4.
ad 2.*

*3. q. 9. 69
ar. 3.*

*3. q. 9. 49
ar. 3.*

*3. p. 9. 69
ar. 1. cor.*

*3 p. 9. 69
ar. 2.*

ut patet ex Aug. lib. 2. de pecc. m. et remiss. c. 34. to. 7. Et cōtra Faustum lib. 22. c. 87. to. 6. Et tract. 114. in Euangel. Ioan. 1. 9.

nitentia, non tota pœna remittitur *, sed aliquid de pœna temporali, cuius reatus post absolutionem pœna eterna remanere potuit. Nec solum de pœna temporalis, quam hic pœnitens habet in confitendo, ut quidam dicunt; quia sic confessio & sacramentalis absolutio non esset nisi in onus, quod non competit sacramentis nouæ legis: sed etiam de illa pœna quæ in purgatorio debetur, aliquid remittitur, ut minus in purgatorio puniatur absolutus, ante satisfactionem decedens, quam si ante absolutionem decederet.

Ad primum ergo dicendum, quod sacerdos non remittit totam pœnam temporalem, sed partem. Et idem adhuc manet obligatus ad pœnam satisfactoriam.

Ad secundum dicendum, quod passio Christi sufficienter satisfacit pro peccatis totius mundi: & idcirco sine præiudicio diuinæ iustitiæ aliquid de pœna debita remitti potest, secundum quod effectus passionis Christi ad ipsum per sacramenta Ecclesiæ pertingit.

Ad tertium dicendum, quod pro quolibet peccato oportet aliquam pœnam satisfactoriam remanere, per quam medicina contra peccatum præstetur. Et idcirco quamuis virtute absolutionis dimittatur aliqua quantitas pœnæ debitæ pro aliquo magno peccato, non oportet, quod tanta quantitas pœnæ dimittatur respectu cuiuslibet peccati: quia secundum hoc, quod peccatum remaneret omnino sine pœna: et virtute clauium de pœnis singulorum peccatorum proportionaliter dimittitur.

Ad quartum dicendum, quod quidam dicunt, quod in prima absolutione tantum dimittitur vi clauium quantum dimitti potest: sed tamen valet iterata confessio, tum propter instructionem, tum propter maiorem certitudinem, tum propter intercessionem sacerdotis vel confessoris, tum propter verecundiam peccatorum. Sed hoc non videtur verum: quia etsi hæc ratio confessionem iterandi, non tamen esset ratio

iterandi absolutionem, præcipue in eo qui non habet aliquam causam dubitationis de præcedenti absolutione: ita enim poterit dubitare post secundam absolutionem, sicut post primam. Sicut videmus, quòd sacramentum extremæ vnctionis non iteratur super eundem morbum, eo quòd totum quod per sacramentum fieri potuit, semel factum est. Et præterea in secunda confessione non requireretur, quòd haberet clauus ille, cui fit confessio, si nihil ibi vis clauium operetur. Et idè dicunt alij, etiam in secunda absolutione aliquid vi clauium dimitti de pœna: quia in secunda absolutione, gratiæ confertur augmentum; & quanto maior gratia recipitur, minus de impuritate præcedentis peccati manet. Et idè minor pœna purgari debetur. Vnde etiam in prima absolutione alicui plus & minus dimittitur de pœna, secundum quod se plus ad gratiam dispõnit: & potest esse tanta dispositio, quòd etiam ex vi contritionis tota pœna tollatur, vt prædictum est*. Vnde etiam non est inconueniens si per frequentem confessionem etiam tota pœna tollatur, vt peccatum omnino remaneat impunitum, pro quo pœna Christi satisfecit.

infra q. 33. ar. 2.

q. 5. ar. 2

ARTIC. III.

Utrum sacerdos per potestatem clauium possit ligare?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quòd sacerdos per potestatem clauium ligare non possit. Virtutes enim sacramentales ordinantur contra peccatum vt medicina. Sed ligare non est medicina peccati, sed magis aggrauatio morbi, vt videtur. Ergo sacerdos per vim clauium, quæ est vis sacramentalis, non potest ligare.

70
vide dictam extrauag. quia quorundam de verb. signif.

¶ 2 Præterea, Sicut absolvere vel aperire est amouere obstaculum: ita ligare est obstaculum ponere. Sed obstaculum regni peccatum est, quòd nobis ex alio imponi non potest; quia non nisi voluntate peccatur, Ergo sacerdos ligare non potest.

¶ 3 Præterea, Clauus ex passione Christi efficaciam

Aug. l. 1.
retract.
c. 13. t. 1.

ciam habent. Sed ligare non est effectus passionis.
Ergo ex claviū potestate non potest sacerdos ligare.
SED contra est, quod dicitur Matth. 16. Quodcum-
que ligaueris super terram, erit ligatum & in caelis.
¶ Præterea, Potestates rationales sunt ad opposita.
Sed potestas claviū est potestas rationalis, cum ha-
beat discretionem adiunctam. Ergo habet se ad op-
posita. Ergo si potest soluere, potest & ligare.

RESPONDEO dicendum, quod operatio facti-
dotis in usu claviū, est conformis Dei operationi
cuius minister est. Deus autem habet operationem
& in culpam & in pœnam: sed in culpam, ad solu-
dum quidem, directe: ad ligandum autem, indirecte
in quantum obdurare dicitur, dum gratiam non la-
gitur. Sed in pœnam habet operationem directam
quantum ad utrumque: quia & pœna parit, & pœ-
nam infligit. Similiter ergo & sacerdos, est in-
soluendo ex vi claviū, habeat aliquam operatio-
nem ordinatam ad culpa dimissionem, modo tamen
prædicto*: non tamen ligando, aliquam operationem
habet in culpam, nisi ligare dicatur, in quantum
absoluit, sed ligatos ostendit. Sed in pœnam habet po-
testatem & ligandi & soluendi: soluit enim a pœ-
nam dimittit: sed ligat quantum ad pœnam, quæ
manet. Sed ad hanc ligare dupliciter dicitur. In
modo considerando ipsam quantitatem pœna in co-
muni: & sic non ligat, nisi in quantum non solu-
sed ligatum ostendit. Alio modo considerando pœ-
nam, hanc vel illam determinatè: & sic ligat ad pœ-
nam, imponendo eam.

Ad primum ergo dicendum, quod illud refertur
pœna ad quod obligat, est medicina purgans peccatum
impunitatem.

Ad secundum dicendum, quod obstaculum
non solum est peccatum, sed etiam pœna, quam quæ-
liter sacerdos imponat, dictum est*.

Ad tertium dicendum, quod etiā passio Christi obligat
nos ad pœnam aliquam, per quam ei conformemur.

art. 1. hu-
ius q.

* in corp.
huius art.
Rom. 8.

Vnum sacerdos possit ligare & soluere, secundum proprium arbitrium?

71

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod sacerdos possit ligare & soluere secundum proprium arbitrium. Hieronym. enim dicit †, Mensuram temporis in agenda pœnitentia, ideò non satis aperte præfigunt canones pro vnoquoque crimine, vt de singulis dicant qualiter vnumquodque sit * emundandum: sed magis arbitrio sacerdotis intelligentis relinquendum statuunt. Ergo videtur quòd ipse secundum suum arbitrium possit ligare & soluere.

*† refertur in decre. de pœnit. d. 1. can. 85 incip. Mensurã autẽ. Et citatur à Magis. 4. sent d. 20 § C. in fi. * Alias emendandum.*

¶ 2 Præterea, Dominus † laudauit villicum iniquitatis, quòd prudenter fecisset, quia debitoribus domini sui remisisset largiter. Sed Deus est magis propius ad miserendum quàm aliquis dominus temporalis. Ergo videtur, quòd laudabilior sit sacerdos, quanto plus de pœna remiserit.

¶ 3 Præterea, Omnis Christi actio nostra est instructio. Sed ipse quibusdam peccantibus nullam pœnam imposuit, sed solum emendationem vitæ, vt patet de adultera, Ioan. 8. Ergo videtur, quòd secundum arbitrium suum possit etiam sacerdos, qui est vicarius Christi, dimittere totam pœnam, vel partem.

** refertur in decre. de pœnit. d. 5. cap. Falsus. Et lib 4. sent d. 16 parag. B.*

SED contra, Greg. dicit *, Falsam pœnitentiam dicimus, quæ non secundum auctoritatem sanctorum Patrum, pro qualitate criminis imponitur. Ergo videtur, quòd omnino non sit in arbitrio sacerdotis.

¶ Præterea, Ad actum clauium requiritur discretio. Sed si esset omnino in voluntate sacerdotis dimittere & imponere de pœna quantum vellet, non esse ibi necessaria discretio; quia numquam ibi discretio posset accidere. Ergo non est omnino in arbitrio sacerdotis.

RESPONDEO dicendum, quòd sacerdos operatur in usu clauium sicut instrumentum & minister Dei. Nullum autem instrumentum habet efficacem actum nisi secundum quod mouetur à principali agente: & ideò

**In c. vltimo p. 3. a medio illius.*

Rom. 8.

Eodem loco nunc dicto.

ideo dicit Dionysius* in fine Ecclesia hierarch. quod sacerdotibus utendum est virtutibus hierarchicis, quomodo diuinitas eos mouerit. In cuius signum, Matth. 16. ante potestatem clauium Petro traditur, fit mentio de reuelatione diuinitatis ei facta. & Ioh. 20. praemittitur potestati remissionis Apostolis datur Spiritus sancti donum, quo filij Dei aguntur. Vnde si quis praeter illum motum diuinum vii sua potestate praesumpserit, non consequeretur effectum, ve Dionysius dicit †; & praeter hoc a diuino ordine auerteretur: & sic culpam incurreret. Et quia poenae satisfactoriae infligendae, medicinae sunt: sicut medicinae in arte determinatae, non omnibus competunt, sed variandae sunt secundum arbitrium medici, & propriam voluntatem sequentis, sed scientiam medicinae: ita poenae satisfactoriae in canone determinatae, non competunt omnibus, sed variandae sunt secundum arbitrium sacerdotis diuino instinctu regulatum. Sicut ergo medicus aliquando prudenter non dat medicinam ita efficacem, quae ad morbi curam nem sufficiat, ne propter debilitatem naturae periculum oriatur: ita sacerdos diuino instinctu motus non semper totam poenam, quae vni peccato debetur iniungit, ne infirmus aliquis ex magnitudine poenae desperet, & a poenitentia totaliter recedat.

Ad primum ergo dicendum, quod arbitrium illud debet esse diuino instinctu regulatum.

Ad secundum dicendum, quod etiam de hoc datur villicus, quod prudenter fecit: & ideo in remissione poenae debita discretio adhibenda est.

Ad tertium dicendum, quod Christus habuit potestatem excellentiae in sacramentis: vnde ipse ex auctoritate poenam totam, vel partem poterat dimittere sicut volebat. Non est ergo simile de his operantur tantum vt ministri.

QVÆ